

Ukrytí obyvateľstva z pohľadu obcí s rozšírenou pôsobnosťou v kontextu. Koncepcie ochrany obyvateľstva do roku 2013 s výhľadom do roku 2020 - metodika projektovania

Rak Jakub · Strojárstvo

11.08.2011

Článok predkladá možnosti spôsobů zefektívnenia a rozvoje v oblasti ukrytí obyvateľstva z pohľadu obce s rozšírenou pôsobnosťou. Zaměřuje sa na ochranu obyvateľstva pred následky účinků zbraní hromadného ničenia a jiných mimořádných událostí v podmínkách České Republiky.

V návaznosti na legislatívne zmeny (Koncepcie ochrany obyvateľstva do roku 2013 s výhľadom do roku 2020) rozebírá zpracování podkladů pro vybudování improvizovaných úkrytů a vytvoření standardu pro jejich projektování. V krátkosti předkládá vizi navrhovaného „standardu“ pro projektování a hodnocení improvizovaných úkrytů.

Úvod

V následujícím článku jsou představeny pohledy a přístupy k řešení problému ochrany obyvateľstva ukrytím v improvizovaných úkrytech, který vznikl společně se schválením nové koncepcie ochrany obyvateľstva České Republiky.

1. Problémy spojené s novou koncepci ochrany obyvateľstva

V souvislosti s legislatívnymi zmenami v České Republice, především schválení Koncepcie ochrany obyvateľstva do roku 2013 s výhľadom do roku 2020, vzniklo niekoľko nových problémů v oblasti ochrany obyvateľstva ukrytím. Jedná se především o omezení údržby, výstavby a stavebních úprav stálých úkrytu. S ukrytím osob před následky působení zbraní hromadného ničenia a jiných nebezpečných látek se v nové koncepci ochrany obyvateľstva počítá především s ukrytím v improvizovaných úkrytech (IÚ), dále v existujících stálých úkrytech a obnovou dříve vyřazených stálých úkrytů. Koncepcie dále ponechává hlavní odpovědnost za ukrytí obyvateľ na orgánech obcí.

Koncepcie však již podrobně nerozebírá oblast ukrytí a způsoby budování improvizovaných úkrytů. Tato skutečnost představuje problém, který stojí za vznikem spolupráce Statutárního města Zlín s Fakultou aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně věnující se právě problematice improvizovaného ukrytí osob. Na základě požadavků a zkušeností se snažíme navrhnout optimální řešení pro

projektování, případnou výstavbu správu a řízení improvizovaných úkrytů na území ORP Zlín.

1.1 Možnosti řešení ochrany obyvatelstva ukrytím

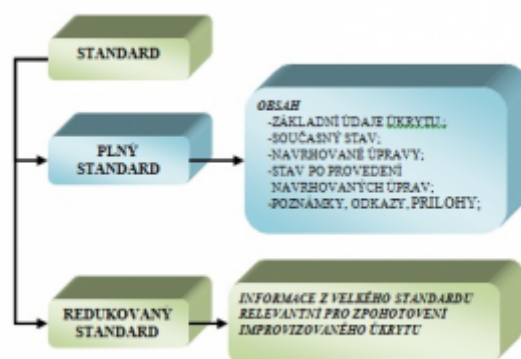
Na základě zkušeností pracovníků městské části Brno Sever, dostupných informací a vlastního výzkumu hodnotíme jako optimální řešení ochrany obyvatelstva ukrytím následující činnosti:

- vytvoření jednotného standardu pro hodnocení a projektování IÚ;
- vytipování vhodných prostor vhodných pro úpravu na IÚ;
- hodnocení vytipovaných prostor - stanovení potřebných úprav podle požadovaného stupně ochrany atd.;
- návrh optimálních stavebních a jiných úprav pro získání potřebných ochranných vlastností - vybudování IÚ;
- hodnocení navrhovaných úprav - na základě dostupnosti materiálů, náročnosti stavebních úprav atd.;
- výběr optimální varianty a určení úprav;
- zajištění potřebného materiálu k provádění úprav - nasmlouvání s dodavateli, určení lokalit v okolí s materiálem atd.;
- zajištění smluvních ujednání pro využití prostor v mírové době;
- vytvoření dokumentů IÚ (plný a redukovaný standard);
- prověření správnosti dokumentace a navrhovaného postupu výstavby IÚ.

2. Standard pro projektování a hodnocení improvizovaných úkrytů

Standard tvoří základní prvek systému řízení a plánování ochrany obyvatelstva ukrytím. Obsahuje veškeré informace potřebné k projektování stavebních úprav, výpočtům potřebných hodnot a plánování ukrytí. Standard se skládá ze dvou částí:

- **Plný standard** - obsahuje většinu zjištěných informací. Slouží pro projektování improvizovaných úkrytů, potřebné výpočty a plánování ochrany obyvatelstva ukrytím. Po jeho vyplnění a zpracování je uložen na bezpečném místě a je veřejnosti nepřístupný.
- **Redukovaný standard** - obsahuje informace, jejichž význam je relevantní pro zpohotovení improvizovaného úkrytu - stavební úpravy, vybavení atd.. Je poskytnut osobám zajišťující stavební úpravy a zpohotovení úkrytu - dokument je veřejně přístupný.

Obr. 1. Struktura standardu pro hodnocení improvizovaných úkrytů.

2.1 Struktura plného standardu

Plný Standard je zpracován pro přehlednější a jednoduché vyplnění formou check-listu. Jeho struktura je tvořena následujícími oblastmi.

a) Základní údaje úkrytu - zpracovatele - vlastníka:

- Adresa.
- Odpovědné osoby.
- Evidenční číslo úkrytu.
- Vypracoval.
- Mapka umístění úkrytu.
- Využití úkrytu.
- Určení úkrytu.
- Použití.
- Typ úkrytu.
- Doba zphotovení.
- Doba provozu.

b) Současný stav bez úprav:

- TTD úkrytu.
- Rozměry místnosti.
- Plán úkrytu.
- Dokumentační foto.
- Stavební konstrukce (typ, materiál, výpočty hodnot ochranných vlastností).
- Potenciální zdroje rizik v okolí úkrytu.
- Vybavení úkrytu;

c) Navrhované úpravy:

- Potřebný materiál.
- Seznam navrhovaných úprav.
- Postup prací.
- Minimální úpravy.
- Optimální úpravy.
- Instalované vybavení - materiál.
- Časový plán provádění úprav úkrytu.

d) Stav po provedení navrhovaných úprav:

- TTD úkrytu.
- Rozměry místnosti: plocha otvorů + případné změny rozměrů vzniklé.
- Stavební konstrukce (typ, materiál, výpočty hodnot ochranných vlastností).

e) Poznámky, přílohy, odkazy na související dokumenty atd.

Pro snadnější práci je standard zpracován v MS word a MS excel, které umožňují efektivní využití v činnosti státní správy. Dále je doplněn interaktivními plány, mapami a software nástroji pro automatizované výpočty.

2.2 Metody získávání informací a postup vyplňování standardu

Informace jsou získávány několika způsoby. Jedná se především o studium projektové dokumentace budov a prostor určených pro úpravu na improvizované úkryty. Dále jsou využívána fyzická měření daných prostor. V některých případech, kde není možno potřebné údaje zjistit je využito jejich odhadu. Při odhadování údajů se vychází ze zjištěných skutečností a praktických zkušeností. Při vyplňování standardu pak bývá zpravidla u odhadovaných údajů použito korekčního koeficientu pro snížení pravděpodobnosti chyby způsobené odhadem.

2.3 Standard jako základ ochrany obyvatelstva ukrytím

Tvorba standardu probíhá v součinnosti s pracovníky Oddělení krizového řízení a obrany města Zlín. Díky této spolupráci je zajištěna vyšší efektivita a využití výsledků výzkumu v praxi. Vytvořením standardu představuje základní prvek k zajištění plnění požadavků nové koncepce ochrany obyvatelstva v oblasti plánování a zajištění ochrany obyvatelstva ukrytím. Město Zlín tak představuje jedno z mála měst v České Republice, které vytváří aktivity v této oblasti a snaží se tak naplnit povinnosti jim vyplývající z nové koncepce ochrany obyvatelstva.

3. Další aktivity

Vytvoření standardu a jeho optimalizace představují první krok řešení problému ochrany obyvatelstva ukrytím, na který dále navazují další činnosti (viz kapitola 1.1). Jedná se především o:

- Průzkum a hodnocení jednotlivých prostor vhodných pro vybudování improvizovaných úkrytů na území statutárního města Zlín.
- Návrh potřebných stavebních úprav pro zajištění dostatečných ochranných vlastností improvizovaného úkrytu.
- Logistické zajištění stavebních úprav - zajištění pracovních sil, smluvních ujednání pro zajištění těchto prací a stavebního materiálu.
- Zajištění smluvních ujednání o užívání prostorů v mírové době, vlastnických právech atd.

Po hodnocení jednotlivých prostor a návrhu potřebných úprav mohou být zahájeny práce na implementaci vytvořených dat do sítě GIS města Zlín. Tato implementace zajistí značné zvýšení efektivity plánování a řízení ochrany obyvatelstva.

Tento článek vznikl za podpory grantů IGA Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulty Aplikované informatiky, číslo IGA/46/FAI/10/D a IGA/38/FAI/11/D

Literatura

1. Příloha časopisu 112, číslo 4/2008, Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020, Praha, Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České Republiky, ISSN 1213-7057
2. HEGAR, J. Ochranný součinitel stavby. [online]. Ostrava : Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2005 [cit. 2010-08-13]. Dostupné z WWW: hzsmk.cz/sklad/prezentace/kraoo/17.ppt
3. HEGAR, J. Budování improvizovaných úkrytů. [online]. Ostrava : Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, 2006 [cit. 2010-08-13]. Dostupné z WWW: hzsmk.cz/sklad/prezentace/kraoo/18.ppt.

-
4. JANEČEK, F.; MARUŠÁK, J.; BALÁŠEK, J. CO-6-1/č Příprava, projektování a výstavba protiradiačních úkrytů, Praha : Ministerstvo národní obrany, 1978. 50s.
 5. KOVAŘÍK, J.; SMETANA, M. Základy civilní ochrany, Ostrava : SPBI, 2006. 152s. ISBN 86634-85-X,
-

Spoluautorom článku je Ing. Lucie Juříková.
